

**SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI
RIVOJLANTIRISHNING MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI****Madina Hamidova**

stajyor o'qituvchi, magistrant (2-bosqich)

Buxoro davlat universiteti

Buxoro shahri, O'zbekiston.

e-mail: madinahamidova1206@gmail.com**<https://doi.org/10.5281/zenodo.18482849>**

Annotatsiya. Mazkur maqolada sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirishning mintaqaviy xususiyatlari o'rganilgan. Tadqiqotda sanoat tarmog'ining mintaqalar kesimida rivojlanish darajasi hamda innovatsion faoliyatning shakllanishiga ta'sir etuvchi hududiy omillar tahlil qilindi. Tadqiqot obyekti sifatida Toshkent shahri, Farg'ona viloyati, Qashqadaryo viloyati va Surxondaryo viloyatlaridagi sanoat korxonalari tanlandi.

Tadqiqot jarayonida qiyosiy va tavsifiy tahlil usullaridan foydalanilib, sanoat korxonalarining innovatsion faoliyati mintaqalar kesimida solishtirildi. O'tkazilgan tahlillar natijasida tanlangan mintaqalarda sanoat korxonalarining innovatsion faolligi bir xil darajada rivojlanmaganligi aniqlangan. Innovatsion infratuzilma va investitsiya imkoniyatlari nisbatan rivojlangan hududlarda innovatsion faoliyat yuqori bo'lsa, sanoati rivojlanib borayotgan mintaqalarda innovatsion faollik asosan alohida loyihalar doirasida shakllanmoqda.

Tadqiqot natijalari sanoat korxonalarining innovatsion faoliyatini rivojlantirishda hududiy yondashuvning muhimligini asoslaydi. Innovatsion infratuzilmani rivojlantirish, investitsiya muhitini yaxshilash hamda kadrlar salohiyatini oshirish mintaqalarda sanoat korxonalarining innovatsion faolligini kuchaytirishning muhim shartlari sifatida belgilandi.

Mazkur abstrakt ilmiy-amaliy jihatdan mintaqalarda innovatsion faoliyatni takomillashtirishga qaratilgan izlanishlar uchun nazariy asos bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: innovatsion faoliyat, sanoat korxonalari, mintaqaviy rivojlanish, innovatsion infratuzilma, hududiy tahlil.

Аннотация. В данной статье изучаются региональные особенности развития инновационной деятельности на промышленных предприятиях. В ходе исследования проанализирован уровень развития промышленного сектора в разрезе регионов, а также выявлены территориальные факторы, влияющие на формирование инновационной деятельности. В качестве объекта исследования выбраны промышленные предприятия города Ташкента, Ферганской, Кашкадарьинской и Сурхандарьинской областей.

В процессе исследования использованы сравнительный и описательный методы анализа, на основе которых проведено сопоставление инновационной деятельности промышленных предприятий по регионам. Результаты анализа показали, что уровень инновационной активности промышленных предприятий в выбранных регионах развивается неравномерно. В регионах с относительно развитой инновационной инфраструктурой и инвестиционными возможностями инновационная деятельность характеризуется более высоким уровнем, в то время как в развивающихся промышленных регионах инновационная активность формируется преимущественно в рамках отдельных проектов. Полученные результаты обосновывают важность регионального подхода к развитию инновационной деятельности промышленных предприятий. Развитие инновационной инфраструктуры, улучшение инвестиционного климата и повышение кадрового потенциала определены как ключевые условия усиления инновационной

активности промышленных предприятий в регионах. Данная аннотация представляет собой теоретическую и практическую основу для исследований, направленных на совершенствование инновационной деятельности в региональном разрезе.

Ключевые слова: инновационная деятельность, промышленные предприятия, региональное развитие, инновационная инфраструктура, территориальный анализ.

Abstract. This article examines the regional characteristics of the development of innovative activity in industrial enterprises. The study analyzes the level of industrial sector development across regions and identifies territorial factors influencing the formation of innovative activity. Industrial enterprises in Tashkent city, Fergana region, Kashkadarya region, and Surkhandarya region were selected as the object of the study.

Comparative and descriptive analysis methods were applied to compare the innovative activity of industrial enterprises across regions. The results indicate that the level of innovative activity among industrial enterprises varies significantly by region. In regions with relatively developed innovation infrastructure and stronger investment capacity, innovative activity is more intensive, whereas in developing industrial regions innovation is primarily implemented within the framework of individual projects.

The findings highlight the importance of a regional approach to developing innovative activity in industrial enterprises. Enhancing innovation infrastructure, improving the investment environment, and strengthening human capital are identified as key conditions for increasing innovative activity in industrial enterprises across regions. This abstract provides a theoretical and practical basis for further research aimed at improving regional innovative development.

Keywords: innovative activity, industrial enterprises, regional development, innovation infrastructure, territorial analysis.

Kirish

Bugungi kunda iqtisodiyotning barqaror rivojlanishi va sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini ta'minlashda innovatsion faoliyat muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Innovatsiyalar ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, mahsulot va xizmatlar sifatini yaxshilash, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali sanoat tarmoqlarining rivojlanishiga xizmat qiladi.

Ayniqsa, mintaqalar kesimida sanoat korxonalarining innovatsion faoliyatini tahlil qilish hududiy rivojlanish tafovutlarini aniqlash va ularni kamaytirishga qaratilgan ilmiy-amaliy choralarni ishlab chiqish uchun muhim hisoblanadi.

O'zbekiston iqtisodiyotida sanoat tarmog'ining ulushi sezilarli bo'lib, hududlar kesimida sanoat korxonalarining rivojlanish darajasi bir xil emas. Bu holat innovatsion infratuzilmaning rivojlanganligi, investitsiya muhiti, boshqaruv tizimlari hamda kadrlar salohiyati bilan izohlanadi. Shu sababli sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatning mintaqaviy xususiyatlarini o'rganish dolzarb ilmiy masala sifatida namoyon bo'lmoqda.

Mazkur maqolada sanoat korxonalarining innovatsion faoliyatini mintaqalar kesimida tahlil qilish hamda innovatsion faoliyat rivojlanishining hududiy jihatlarini aniqlash maqsad qilib olindi.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqot jarayonida umumilmiy va iqtisodiy tahlil usullaridan foydalanildi. Jumladan, tavsifiy va qiyosiy tahlil usullari orqali sanoat korxonalarining innovatsion faoliyati mintaqalar kesimida o'rganildi.

Shuningdek, tizimli yondashuv asosida innovatsion faoliyat sanoat korxonalarining boshqaruv tizimi, resurs ta'minoti va hududiy infratuzilma bilan o'zaro bog'liqlikda tahlil qilindi.

Tadqiqot obyekti sifatida Toshkent shahri, Farg'ona viloyati, Qashqadaryo viloyati va Surxondaryo viloyatlaridagi sanoat korxonalarini tanlandi. Mazkur mintaqalar sanoat salohiyati va innovatsion rivojlanish darajasi jihatidan bir-biridan farq qilishi bilan hududlararo qiyosiy tahlil o'tkazish imkonini beradi.

Tahlil va natijalar

O'tkazilgan tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, tanlangan mintaqalarda sanoat korxonalarining innovatsion faoliyati rivojlanish darajasi bir xil emas. Toshkent shahrida sanoat korxonalarida innovatsion faollik nisbatan yuqori bo'lib, bu yerda innovatsion infratuzilmaning rivojlanganligi va investitsiya imkoniyatlarining kengligi muhim rol o'ynamoqda. Innovatsiyalarni joriy etish jarayoni ko'proq tizimli tusga ega bo'lib, ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilishga qaratilgan.

Farg'ona viloyatida sanoat korxonalarining innovatsion faoliyati o'rtacha darajada namoyon bo'lib, innovatsiyalar asosan texnologik jarayonlarni takomillashtirish va mahsulot sifatini oshirishga yo'naltirilgan. Bu holat mazkur hududda sanoat salohiyati shakllanib borayotganini va innovatsion faoliyat bosqichma-bosqich rivojlanayotganini ko'rsatadi.

Qashqadaryo va Surxondaryo viloyatlarida esa innovatsion faoliyatning rivojlanish darajasi nisbatan pastroq. Ushbu hududlarda innovatsiyalar ko'proq alohida loyihalar doirasida amalga oshirilmoqda.

Innovatsion infratuzilmaning yetarli darajada shakllanmaganligi hamda investitsiya va kadrlar salohiyatining cheklanganligi sanoat korxonalarining innovatsion faolligiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Munozara

Natijalar tahlili shuni ko'rsatadiki, sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatning mintaqalar kesimida rivojlanishi hududiy sharoitlar bilan chambarchas bog'liq. Innovatsion infratuzilma, boshqaruv tizimlari va investitsiya muhiti rivojlangan mintaqalarda innovatsion faollik yuqori darajada shakllanmoqda. Aksincha, sanoat rivoji nisbatan past bo'lgan hududlarda innovatsion faoliyat sust kechmoqda.

Bu holat hududlararo innovatsion rivojlanish tafvutlarini kamaytirish uchun mintaqaviy yondashuvni kuchaytirish zarurligini ko'rsatadi. Sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirishda hududiy imkoniyatlarni hisobga olish va mahalliy resurslardan samarali foydalanish muhim ahamiyatga ega.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, sanoat korxonalarining innovatsion faoliyati mintaqalar kesimida notekis rivojlanmoqda. Innovatsion infratuzilma, boshqaruv mexanizmlari hamda investitsiya va kadrlar salohiyati innovatsion faoliyat rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirish uchun hududiy yondashuvni kuchaytirish, innovatsion infratuzilmani rivojlantirish va investitsiya muhitini yaxshilash muhim hisoblanadi.

Mazkur maqola natijalari mintaqalarda sanoat korxonalarining innovatsion faoliyatini rivojlantirishga qaratilgan ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. Innovatsion rivojlanishni qo'llab-quvvatlashga oid normativ-huquqiy hujjatlar to'plami.
2. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. O'zbekiston Respublikasida sanoat ko'rsatkichlari: statistik ma'lumotlar. — Toshkent, 2025.
3. Dedajanov B., Murodaliyeva M. Sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatni boshqarish. // *Ekonomika i sotsium*, 2024, №12 (127).
4. Xolmirzayev U.A. Sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatni amalga oshirishning moliyaviy mexanizmi. // *Qo'qon universiteti xabarnomasi*, 2024, №4.
5. Schumpeter J. A. The Theory of Economic Development. — Cambridge: Harvard University Press.